

Cuvântul Lealtății

Biblioteca P. I. Culturală
Arad

Apare afară de Luni și zilele după sărbătoare zilnic. — Redacția și Administrația
Strada Românului No. 6. Telefon No. 156

Ziar de propagandă națională

Abonamentul pe an 800 L., pe jumătate de an 400 L., pe un sfert 200 L., pe lună 70 L., iar pt. Primării și Autorități 1000 L. pe an

Bilanțurile!

Suntem în sezonul încheierii gestiunii financiare de un an, al institutelor noastre de credit.

Coloanele ziarelor sunt pline de cifre, de rubrici activ și pasiv, arătând fiecare institut financiar beneficiul realizat în decursul unui an economic.

Circulația financiară pe care ne-o prezintă bilanțurile băncilor, este un barometru al vieții noastre economice și constatăm cu satisfacție progresele mari realizate de institutele noastre din județul Arad, în frunte cu banca „Victoria”.

Pentru moment, ne vine a crede, că nici, nu a fost vre-o criză financiară, controlând operațiunile bancare, a căror încheiere îl arată „beneficiul net”.

Citind un astfel de bilanț, ni se impun involuntar două întrebări:

Sau într'adevăr viața economică în județul nostru a fost atât de vie și progresul economiei industrial în proporție cu beneficiul realizat de băncile noastre din județ, cari în general au arătat până azi un beneficiu de cca cincizeci milioane Lei, pe un an de gestiune, sau, a doua întrebare, dacă beneficiul acesta important al băncilor, este în disproporție, sau nefiresc, față de situația economică, progresul economiei și industrial al populației noastre din acest ținut.

În cazul prim am fi cei mai bucuroși, să putem constata, că

dacă institutele financiare au realizat, un beneficiu în suma de mai sus, într'un an, în consecință viața noastră economică, trebuie să fie obținut un profit de cel puțin 20 de ori atât, adică un beneficiu economic general el populației de un miliard.

Să examinăm prin prisma realității aceste două ipoteze.

Se cunosc greutatele enorme pe cari le-au întâmpinat particularii, asociații economice, cooperative obștii, în contractarea de împrumuturi.

Credite nu s'a putut obține, decât a zecea parte din valoarea bunurilor date în garanție.

Criza financiară a fost din cea mai grea, în tot decursul anului.

O singură întreprindere economică nu s'a constituit într'un an în județul nostru, cu capital românesc și îndeosebi cu conducere exclusiv românească.

Nici o obște țărănească nu a fost în stare să obțină un credit mai mare, pentru cumpărarea unei moșii sau domeniu.

Nu s'a înființat nici o asociație pentru valorizarea produselor acestui județ și nu s'a exploatat nici o pădure măcar, cu capital creditat de vre-o bancă, unei cooperative satești. Viața în ținutul nostru, din cauza crizei de numerar, a fost cea mai apăsătoare.

Sub acest raport al rezultatului general în consecință, bilan-

țurile nu ne prezintă proporția dorită.

Suntem constrânși să tragem concluzia, că beneficiul net al băncilor, este rezultatul procentelor de 30—40 procente impuse populației avizate și nu o concordanță reală, între circulația băncilor și progresul general economic.

Nu avem nici un motiv să ne bucurăm de beneficiile nete, ale băncilor, atunci când știm că un plugar, dacă voește a-și procura o mașină, un comerciant pentru a obține un credit, un funcționar dacă vrea să construiască etc. etc.

trebuie să plătească 35—40 procente, pentru ca institutele financiare să încheie cu profite atât de enorme.

Dar trecând peste modul cum s'a realizat „beneficiul net”, așteptăm să vedem cum se va utiliza acest beneficiu, realizat prin eforturile populației, pentru a trage concluziile, în ce privește simțul de datorință patriotică și națională a institutelor noastre financiare.

Vom examina și „beneficiul net” moral, cu care se încheie un an de gestiune economică G.

Avantagiile „puterii”

Întrebuințezi cuvântul putere, nu în senzul lui devenit banal, de a veni sau pleca dela putere a cutărui partid politic, ci în senzul venirii la putere a neamului întreg de a fi singur stăpân pe sine și de a se guverna singur.

Aceste binefaceri ale puterii se reflectă cu prisosință asupra neamului întregi.

Începem cu vechiul regat, care de și era un stat mic, totuși de-o bogăție recunoscută, căci nicăiri nu puteai trăi așa de bine și ieftin ca în vechiul regat. Cu toate acestea afară de avantajele morale — pe cari nici nu le mai amintim — câte multe avantagii nu rezultă.

În vechiul regat în timpul din urmă fusese un surplus de intelectuali; funcționari, judecători, profesori, avocați etc., cari prin mărirea patriei au putut să-și aleagă locurile ce le a convenit și nu odată s'a întâmplat, că a obținut chiar mai mult, decât ar fi dorit. Aceste avantagii le a plătit însă prin jertfa ce s'a dus căci aproape nu

este familie, care să nu-și aibă morții ei din războiu.

Avantagiile sunt cu mult mai mari pentru noi cei din noile provincii. Până când mai înainte eram un neam de sate și preoți astăzi calea e deschisă până la portofoliul de ministru.

Începând cu țara noastră care a intrat în stăpânirea unui considerabil teritoriu de pământ și continuând pe scara ierarhică cu celelalte clase ce au avut, fiecare are un loc și un rol ce l'ar fi meritat poate mai de mult, dar pe cari îl ocupă astăzi de fapt.

La noi sunt și mai mari avantagiile morale.

Aduceți-vă aminte de câte ori nu ne am putea manifesta nici faptul că suntem români, fără avea supărări și sîcane.

Am fost martori când un șef de gară prea pătruns de ideea statului ce reprezenta, n'a voit să-i dea bilet de tren unui biet moșneag ce ceruse în limba lui, deși șeful știa bine și pe ro-

Un cavaler

— Ai pus tot?
— Tot.
— Incue.
— Dacă sunteți buni, să ședeți pe cufăr... apăsăți... tare.
— Ajunge?
— Încă nițel... așa, gata, poftiți cheile.
— Pantofii i-ai pus?
— Pantofii?
— Te pomenești că n'ai pus pantofii!
— Da' luați și pantofii?
— Ce dracu, Mario, de ești așa zăpăcită!
— Am crezut...
— Ce să crezi... nu mai crede nimic... descue și pune pantofii... sau lasă... învelește-i într'un jurnal, și bagă-i în pled.
— Mai bine... La câte să vă scol mâine?
— La șase, fix la șase.
— Vă fac un ceai?
— Nu.

— Ar fi bine să luați un ceai... dimineața e bun... vine de încălzește stomacu.

— O să iau în gară... Vezi ai griiă, să nu cumva să scap trenul.

— Se poate, ce Dumnezeu!... Atunci s'aru' mâna.

— Noapte bună, Mario.

Emil Pruteanu, inspector la P. T. T. pleca la Paris, trimis de Direcțiunea Generală, să reprezinte țara la congresul filateliștilor. Misiunea era importantă.

Ducea cu el un cap de bou autentic și spezele. Prudent luase cincizeci de mii de lei asupra lui, și rugase Direcțiunea Generală, care consimțise numaidecât, să-i trimită resul la Paris rămăs singur, se desbracă, așezându-și lucrurile în ordine, se culcă și adormi în ochi cu „Moara Roșie”. Dar n'avu noroc. Abia intraseră în scenă, celebrele Dolly-Sister's și un duduț puternic în fereastra dela stra-

dă, îl aruncă cu intențiile neisprăvite, cu picioarele goale în mijlocul odăii.

— Cine-i?
— Eu.
— Care eu?
— Mitică.
— Ce vrei?
— Deschide ușa.
— M'am culcat.
— Deschide c'am să-ți spun ceva.
— Ce dracu, nici noaptea nu mă lăsați... știți bine că plec, și mâine trebuie să mă scol de dimineață. Zău așa, voi nu vă gândiți de loc. Hai intră... spune, ce vrei?
— Dă-mi o mie de lei.
— Ce?
— Dă-mi că-mi trebuie.
— (Scurt) Nu pot. Plec la Paris. Dacă n'aș pleca...
— O mie de lei mai mult sau mai puțin... Dă-mi c'am pierdut mult și poate mă refac... în orice caz, peste un ceas ți-i aduc.
— De unde mi-i aduci peste-un ceas?
— Dacă oiu avea ghinion, mă duc acasă și ți-i aduc.

— Nu mi-i aduci.
— (Ignit) Pe onoarea mea... Se poate... ce dracu, suntem oameni...
— Știu că n'ai să mi-i aduci, da' ți-i dau ca să mă scap de tine... Poftim... Hai, pleacă, lasă-mă să dorm.

— Așa e, că tu trebuie să te scoli de dimineață. La revedere, și drum bun.

— Mersi.
— (Din prag) Poartă-le bine cu damele.

Emil Pruteanu se urcă în pat și se întoarse la „Moara Roșie”. De astă dată, o franțușcă mică, îmbrăcată cu un șirag de perle ce se înfășura în jurul sânilor de copil, ca un fir de aple, îi dete jobenul peste cap cu vârful piciorului și luându-l de mână, porni cu el pe o aleă misterioasă luminată de o lumină roșie, invitându-l răzând ispititor s'o slingă. Dar n'apucă să sufle în ea și un duduț puternic îl făcu să sară din nou în mijlocul odăii.

— Cine-i
— Deschide.

mănește numele acelei gări — era doar a treia dela gara lui.

A trebuit să cerem noi moșneagulul în limba statului bilețel, ca să nu rămână bietul moș de tren. În schimb am scăpat noi trenul, căci simpaticului șef nu i-a plăcut gestul nostru și a tras cu ochiul jandarmului să ne legitimizeze — era rășbo'u și noi nu eram încă militari — și până ne-a legitimat, trenul plecase, iar noi pe jos după el. Astăzi astfel de inconveniente nu mai

sunt, dar și responsabilitatea și obligațiile ce derivă din marile avantaje ale „puterii” — sunt mai mari.

Ori care din noi, orice loc modest ar ocupa în mecanismul vieții noastre de stat, să-și dea seama ce reprezintă și să cugete că din eventualele lui nesocotințe adeseori se trag concluzii ce au repercusiuni nefavorabile asupra neamului întreg, de a cărui solidă înțegheare, atâția nu se bucură.

* Grozăvescu și orașul său natal

— Câteva date biografice —

Recunoștința, — cel mai frumos dar, ce el poate da unui muritor, — este recompensa pentru numele câștigat Lugoșului, și României întregi, exprimată marelui Grozăvescu din partea orașului său natal.

Bănățenii falnici, buni români și oameni adevărați ai simțului, s'au hotărât a-l readuce pe pământul românesc, în orașul său natal, pe acela, care, pentru că i-a iubit mai mult decât pe sine însuși, s'a dus în străinătate, în lume, ca să câștige renumele și se prefacă proleca în renume, dovadă că: »Banatu i frunceae!»

Mama îndurerată a marelui tenorist, a plecat la Viena spre a face pașii necesari, pentru transportarea rămășițelor pământestii ai obolului pierdut, obligându-se orașul Lugoș a suporta toate cheltuielile, spre a da fiului și comorii pierdute ultimul salut și ultima paradă de primire și de... adio!

Carierea artistului

Biografia lui Enrico Caruso afirmă că celebrul tenor italian fusese, în adolescență, lucrător pietrar și că un impresariu descoperindu-l, l-a luat sub protecția lui și l-a ajutat să studieze cântul. Nu știm într-adevăr acest amănunt din viața lui Caruso este adevărat. Fapt e că istoricul carierei lui Caruso se împletește pe acest detaliu, care a luat, cu timpul caracterul unei legende.

Carierea lui Grozăvescu a început, acum vreo nouă ani, la Cluj, unde tânărul bănățean venise să urmeze cursurile universitare. Ca să se poată întreține, Grozăvescu urmă sfaturile camarazilor săi, cari îl îndemnară să intre în corul Operei române, ale cărei porți se deschiseră tocmai sub direcțiunea marelui artist D. Popovici-Bayreuth.

Drumul din cor la rampă a fost foarte scurt: d. Popovici-Bayreuth luă sub protecția sa pe coristul Grozăvescu care l'umise prin calitățile excepționale ale vocii sale și peste puțină vreme Grozăvescu debută ca prim tenor, cu un succes formidabil. Succesele tindeau la nesfârșit — dar într-una din zile, un conflict ivit cu direcția Operei,

determină plecarea lui Grozăvescu la Viena.

Ascensiunea

În capitala Austriei Grozăvescu nu se mulțumi să cânte la Volks Oper, ci conștient de faptul că vocea extraordinară pe care i-o dăruise natura, nu va căpăta strălucirea și valoarea ei de cât prin muncă neîntreruptă și studiu aprofundat, începu să ia lecții cu baritonul Franz Steiner, unul din cei mai buni maeștri și pedagogi muzicali. Sub conducerea acestui profesor, vocea lui Grozăvescu se desvolta pe fiecare zi și succesele sale necontenite îi deschiseră poarta Operei Mari din Viena, cea mai de frunte instituțiune de Operă din lume.

Succesele lui Grozăvescu la Opera Mare din Viena sunt încă vii în memoria tuturor — și în special a cetătorilor noștri, căci am crezut de datoria noastră, ca fără a uza de fraze bombastice și umilate, să urmărim în todeauna cu o atențiune afectuoasă activitatea tuturor artiștilor români în străinătate, încredințați că facem operă de buni români de ziariști conștienți de menirea noastră.

Fatma lui Grozăvescu începând să se răspândească în lume, direcția Operei de Stat din Berlin l'a invitat să cânte astă primăvară, în câteva spectacole. Grozăvescu a acceptat invitația și spectacolele date cu dânsul avură un succes formidabil. Intreaga critică berlineză fu entusiasmata de calitățile unice ale acestei voci divine și direcția Operei reuși să convingă pe Grozăvescu să accepte a-și împărți activitatea între Operele din Viena și Berlin.

Carierea cea mare a lui Grozăvescu abia acum începea, — carieră care avea să-l ducă, de sigur la gloria și renumele lui Enrico Caruso, — cu atât mai mult cu cât neplăcerile pe cari direcția Operei din Viena îi le cauza mai în fiecare zi, aveau să-l silească să plece peste Ocean.

Și un glonte de revolver îi puse capăt acestei vieți prețioase pentru întreaga omenire civilizată, pentru toți îndrăgostiții de frumos.

Se impune modificarea legii maximului taxelor și contribuțiilor comunale

— Propunerile prefecturii județului Arad —

După cum se știe comunele din Ardeal în comparație cu cele din vechiul regat au avut un rol însemnat administrativ și financiar întotdeauna și, au dezvoltat o activitate financiară cu mult mai intensă și bogată în rezultate practice menite a asigura progresul omenirii pe toate țărmurile, ca și cele din vechiul regat și chiar înainte de a se pune în aplicare noua lege pentru unificarea administrativă. (1. I. 1926).

Programul vast ce urma a se realiza recererea pentru soluționare și un fond oareșcare, care fond se administra prin operațiunile de contabilitate, credite și venituri din cari se acopereau apoi cheltuielile.

Ori nu era în toate comunele suma veniturilor suficientă pentru acoperirea cheltuielilor spre a potoli lipsurile, din care motiv apoi s'a creiat un izvor de venituri fortamente, bazat pe principiile financiare moderne și anume: impozitul suplimentar ce se așeza pe venitul (și nu averea) contribuabilului și avea condițiunile esențiale ca: generalitatea și comoditatea.

Generalitatea consta în aceea că contribuabili suportau sarcinile publice în proporția capacităților lor de plată, — și comoditatea lor consta în aceea, că atât așezarea cât și perceperea s'a făcea ușor și fără a supune pe contribuabil diferitelor vecațiuni, condițiuni, prin cari s'a putut asigura activitatea financiară și economică a comunei în Ardeal, chiar și în mijlocul grelelor catacizme economice-financiare de după război.

Prin acest sistem, comuna a putut face față tuturor nevoilor fără a fi constrânsă a depăși limitele capacității de plată a contribuabilului.

Că, gospodăriile particulare din Ardeal sau dezvoltat și au progresat, se găsesc faptul că impozitele nu au fost prea mari.

Această dezvoltare în plină viață a fost nimicită prin art. 119 al legii pentru unificarea contribuțiilor directe din 1/IV 1923, prin care i s'a răpit posibilitatea comunei, de a-și crea veniturile necesare din impozitul suplimentar sau darea comunală, dându-se în schimb cotele adiționale prevăzute în aceeași lege la art. 72.

Organele chemate a executa prevederile legii în chestiune s'au lovit de multe greutăți, căci astfel nu se puteau acoperi cheltuielile — și cu toate că se prelindea că aceasta lege se bazează pe metoda decentralizării, numai chiar această necesitate primordială nu a fost satisfăcută prin ea căci, cheltuielile comunale erau din zi în zi în creștere, — deci vechile axe și cotele adiționale erau insuficiente.

Data punerii în aplicare a legii maximului taxelor și contribuțiilor comunale începe o eră nouă în viața financiară și economică a comunelor. Veniturile din cotele adiționale nu acopereau nici a 12—30-a parte din cheltuielile comunelor, ce se necesita spre menținerea statului quo, ne cum se poată satisface altor probleme.

Ca exemplu amintim un caz: Veniturile din proprietățile agricole, au fost evaluate la sume de rizorii ca, 36 lei per jug. cat. care producea media 700 kg. grâu, ce se vindea cu lei 6—7000 — și astfel cotele adiționale din acest impozit erau absolut improdusive.

S'a putut observa că în timpul de după războiul statului, cu încetul caula a se degaja de obligațiunile financiare față de comune și județe, însă în același timp își menținuse partea drepturilor sau pretenziunilor față de comună și județ.

S'a familiarizat în consecință, metoda de impunere la comune și județe de a lua ca bază de impunere venitul constatat prin rolurile de impunere a fișcului, (mai cu seamă în bănat) metoda ce s'a aplică și azi și se aprobă în mod facil de cei în drept.

Față de această situație și spre a pune capăt acestei anomalii născute prin interpretarea diferită a legii maximului, se impun modificările următoare pentru cari Minist. de Interne a intervenit la prefecturile de județe cerându-le a face propunerile ce cred de necesare spre a se lua de bază, aceste propuneri la întocmirea proiectului de modificare a legii susmenționate.

Prefectura județului Arad propune următoarele:

1. Revizuirea radicală a sistemului de impuneri și a taxelor comunale și
2. Punerea în practică și pentru nevoile comunelor și județelor a sistemului modern de impozitare a veniturilor.

Și prefectura județului Arad propune ca să rămână taxele, însă numai în măsura admisă prin alineatul 1 art. 246 a legii pentru unificarea administrativă și cu formele arătate la art. 268, adică reglementate, precise și bine verificate ca, să se eschidă posibilitatea de a se comite nelegiuiri, de a se face favoruri și a deveni vecsatorii pentru contribuabili.

La înființarea de case (propune prefectura Arad) să se pună o deosebită grijă ca, să întrunească criteriile doctrinare: contra serviciului și imediat, — și să nu fie mai mari decât cheltuielile făcute cu serviciul ce se prestează cetățeanului.

Se propune, mai departe, alcătuirea unei noi legi »Legea contribuțiilor comunale» etc.

Vasta propunere a județului Arad, ce din cuvânt în cuvânt este bine motivată și în concordanță cu nevoile și recerințele acestor ținuturi ai țării, va contribui mult și interior la compunerea proiectului de modificare a legii din chestiune, modificarea, ce dacă se va face va ridica într'adevăr gospodăria financiară și economică a județului la nivelul ce-i compete, deservind în același timp nu numai interesul locuitorilor județului sau e ținuturilor apropiate ci în același timp asigură un progres în viața financiară și economică a statului, în proporția echivalentă de contribuire a unei regiuni față de statul a cărui component este.

RESTAURANT ROMÂNESC!

Funcționari români din Arad și județ, luați masa numai la restaurantul românesc „PALACE”, Arad, Strada Ionel C. Brătianu. Mâncări bune și ieftine. :: serviciu punctual.

Cetiți și răspândiți
Cuvântul Ardealului

— Ce vrei mă, ce vrei?
— Deschide.
— Nu deschid, spune ce vrei.
— Deschide, nu mă ține'n frig.
— Ți, Ți, Ți... Firea-ți ai dracului cu cărțile voastre! Poftim, intră... Ce vrei?
— Mă, mi-ești prieten?
— Ai pierdut?
— Spune, mi-ești prieten?
— Răspunde ce te 'ntreb eu...
Mi-ești sau nu mi-ești prieten?
— Ascultă Mitică, să nu-mi ceri bani că nu-ți dau.
— Dă-mi cinci mii de lei și peste un ceas...
Mă, ești nebun?
— Dă-mi și pe mormăatul mamei mele, dacă pierd iau o mașină și mă duc acasă...
— Fugi mă, sunteți caraghioși, pe onoarea mea. Mie-mi ceri care știi că plec la Paris?... Ce vrei să ajung acolo, să n'am ce mânca... Tu nu te gândești?
— Dă-mi c'am pierdut o groază de parale.
— Trebuie să fii nebun.
— Te rog nu mă lăsa la apă.

— Zău, mă băete, se vede că nu ești în toate mințile.
— Dacă mă iubești...
— Uite hal de om... Ptiu...!
— Dă-mi, nu mă mai judeca. Sunt sigur că mă refac.
— Nu ți-am dat o mie, dacă era să te refac...
— Ca să faci cu o mie, e jocu mare... Căine să fii dacă nu ți-i aduc peste-un ceas.
— Mă, imi trebuie bani, n'auzi că mă duc la Paris?
— Ți-i dau, pe onoarea mea că ți-i dau... Cum ai crede. Eu nu știu că trebuie să pleci la Paris?
— (Slăbind) N'ai să mi-i dai.
— Ei, fugi, nu mai vorbi, că mă supăr.
— Când mi-i dai?
— Ți-i dau imediat. Dacă pierd, mergi cu mine acasă, și ți-i dau.
— Bine, poftim... Da' bagă de seamă, dacă nu mi-i daii.
— Dă-mi zece mii.
— Hai...
— Nu fii prost. Dacă-ți dau cinci, îți dau și zece... Ți-am spus că ți-i dau... ca să nu te mai scol, fiindcă pleci la Paris, și trebuie să dormi.

— Stricat ești mă, pe onoarea mea... Ce o zice biata nevastă-ta.
— Pentru ea cer, ce crezi că pentru mine? Nu vreau s'audă c'am pierdut... Par'că e pentru bani. Am pierdut, am pierdut... ducă-se dracului... n'am să mă omor... Da-mi pare rău de nevastă, că o cunoști — știi cât e de bună.
— Inger mă, nici nu meritați tu o femeie ca asta... Să știi că dacă-ți dau, îți dau numai de hatărul ei... Da' dacă nu nu mi-i dai inapoi, mâine dimineață mă duc și spun... Poftim, Domnule, banii. Bagă de seamă ți-am dat unsprezece mii de lei... Când mi-i aduci?
— Cum mă refac, cum...
— Și dacă pierzi?
— (Asigurat) Nu mă plictisi... Ți-am spus, luăm o mașină...
— Pe onoarea ta?
— Pe onoarea mea.
— Pe cuvântul tău de onoare?
— Da, mă, da.
— Bagă de seamă...
— La revedere!... Culcă-te să nu răcești.
(Va urma).

„Truc“-ul catolicilor din Ardeal

În mai multe rânduri, ziarul nostru s'a ocupat de această chestiune, care precum se vede după cum se învechiesc, tot în aceeași măsură se și intensifică, dovedind din zi ce merge chestia de actualitate, și propagandă ce amenință chiar prestigiul nostru. În timpul din urmă în rândurile conducătorilor bisericii catolice ungurești din Ardeal se manifestează o tendință, care pe noi românii ne interesează.

Este vorba de curentul pornit pentru a face catolicismul cât mai mult național-unguresc după cum spune Gyárfás Elemér.

Se pare că ungurii din Ardeal voesc să continue politica antecesorilor lor față de Vatican.

Motivul acestei atitudini pare însă evident, biserica romano-catolică pe vremuri avea asigurată un rol de frunte în țară prin numărul credincioșilor și drepturile apostolice ale regilor. Azi situația s'a schimbat. Elementul susținător de stat numai este cel unguresc, ci cel românesc, biserica greco-catolică românească a devenit un concurent de temut și ea amenință chiar să primească oarecare drepturi de superioritate în urma faptului că este o biserică națională a statului.

Chestiunea tuturor catolicilor din țara românească preocupă în mod neplăcut statul român catolic.

„Orice comunitate trebuie împiedicată“, dau lozincă acea, cari până ieri erau fervenți susținători ai contopirii bisericilor romano-greco-catolice. În trecut însă această contopire servea interese politice ungurești, pentru că punea sub tutela bisericii romano-catolice culturile greco-catolice minoritare, ceea ce din punct de vedere politic avea o importanță covârșitoare. Minoritățile

greco-catolice expuse supremației religiei de stat romano-catolice odată ajunsese sub tutela ei, erau expuse desnaționalizării.

După opoziția dărză a bisericilor greco-catolice, ele susținând că nu pot recunoaște de cât nemijlocita superioritate papală, s'au luat cunoscute dispozițiuni pentru înființarea bisericii greco-catolice ungurești cu episcopia dela Hajdudorog. În felul acesta guvernele ungurești puteau confunda după bunul lor plac bisericile greco-catolice minoritare cu biserica greco-catolică ungurească.

Dar timpurile s'au schimbat. Ceea ce era bun odinioară, azi este deadreptul periculos. Din cauza aceasta trebuie accentuat cât mai mult caracterul unguresc al bisericii romano-catolice respective. O eventuală confuzie i ar putea fi fatală.

Văzând apoi ungurii, că Vaticanul caută să întrețină legături cât mai amicale cu România, ceea ce putea periclitiza anumite interese ale romano-catolicilor ardeleni, au recurs la un „truc“.

Prin întrunirile satutului romano-catolic ei accentuiază cu mândrie că organizația bisericească a catolicilor unguri din Ardeal nu este înființată prin vre-o dispozițiune papală, s'a dezvoltat singură în cursul timpului formând oarecum o punte de trecere spre protestantism. Este semnificativ acest lucru și scopul lui este să forțeze mâna Vaticanului, de a nu aduce o hotărâre, care ar putea atinge interese ungurești. Altfel — se lasă a se întrezări — că ungurii vor continua pe calea organizării bisericii naționale spre protestantism.

Prinderea unei bande de tâlhari
ce opera în jud. Timiș și Severin

Jandarmul plutonier major Găju Nicolae din secția Bălinț a descoperit o ceață de bandiți în comuna Clicișoara, care, din anul 1924 opera în comunele din județele Severin și Timiș, răspândind groaza în populațiune.

Conducătorii bandei Gheorghe Furdean și Vasile Suciu originari din Clicișoara operau cu o mare îndrăzneală în unire cu Brădușescu Vičenii, Dionisie Iacobescu, Brandenburg Luca, Gheta Lucian și în complicitatea soților lor, toți originari din Clicișoara, a tănuitorului Gherghely Porfir din com. Bujorul-bănățean, a lui Niță Roală din com. Bălinț, jud. Timiș, actualmente în închisoarea militară din Craiova și a complicei Traian Suciu. Din cercetările făcute de d. Gheorghe Albulescu, prețorul plășii Bălinț rezultă, că au la activul lor circa 23 de furturi.

Cum operau bandiții

Se introduceau în casele gospodărilor prin spargeri, de unde furau lu-

crurile mai de valoare, galbeni de aur, taleri și coroane de argint.

Așa: în com. Bălinț introducându-se noaptea în casa locuitorului Patruca Dimitrie, rupând gratiile de ferpuse la ferestre, au furtat 80 coroane de argint și 150 lei.

Alt furt au comis în com. Șanovița, jud. Timiș la 28 Ianuarie 1927 la locuitorul Pascoia Ștefan, însușindu-și obiecte în valoare de 50.000 lei, cari aproape toate au fost predate ulterior păgubașului.

Un furt mai important au comis apoi în com. Remelea în anul 1924 și în com. Mănăstir la 13 Decembrie 1926.

Parte din obiectele furate s'au predat păgubașilor. Galbenii de aur, coroane de argint și talerii în mare parte au fost vânduți la diferiți ceasornicari din Lugoj și Timișoara pe preț de 11 lei una buc. coroană de argint și 8 lei un taler de argint.

În dimineața de 12 Februarie c. bandiții au fost înaintați companiei de jandarmi din Lugoj de unde au fost încredințați parchetului.

INFORMATIUNI

M. S. Regele

„A fost supus unei minuțioase examinări din partea dlui Djuvara, care a constatat că starea sănătății M. S. Regelui este satisfăcătoare mai ales în urma tratamentului cu Radio.“

Proiectul legii

„pentru încurajarea construcțiilor s'a făcut și încurajând va fi predat dlui general Averescu, din partea dlui secretar de Stat dela Ministerul Muncii dl Pletoianu.“

Direcția Generală P. T. T.

„Anunțând, că scrisorile simple se primesc și sunt expediate pentru Rusia prin Letonia și Polonia, însă scrisori recomandate până'n prezent nu se primesc.“

Prânzul dela legația română
din Sofia

Sofia. — În cinslea dlui Darc, ministrul Franței la Sofia, transferat la Belgrad și a dlui Rachici, ministrul Jugoslaviei, transferat la Roma, și care vor părăși zilele acestea capitala Bulgariei, dna și dl Bilciurescu, ministrul României au oferit un mare prânz.

Au luat parte dna și dl primministru Liapoeff, Wilson, ministrul Statelor Unite, Rosely, însărcinatul de afaceri al Greciei, Charron, comisarul Ligei Națiunilor, Popof, directorul serviciului presei din ministerul de externe, Caneft, șeful protocolului, Blanche secretarul legației, etc.

Societatea Crucea Roșie

line adunarea generală, — după cum a fost publicat, — azi Sâmbătă, la orele 5 p. m. în sala Primăriei orașului. Onorații membrii și sprijinitorii Crucii Roșii sunt rugați a lua parte în număr cât mai mare.

Comitetul.

Aviz

Prefectura Poliției Arad aduce la cunoștință celor interesați că în 25 Februarie oarele 10 a. m. se va ține la Prefectură examen de șoferi și automobile. Cererile sunt a se înainta cu 3 zile în nainte de termen.

În caz că timpul va fi nefavorabil examenul se va amâna pentru o altă zi ce se va anunța la timp.

CINEMA ELISABETA.

Azi, la ora 5 1/2, 7 și seara la 10 1/2

Gösta Berling

după marele roman al scriitorii Seima Langerlöff. — Film momental în două părți și 14 acte. În rolul principal cei mai renumiți actori ai teatrului suedeze Jenny Hasegvlst, Greta Farbo și Lars Hansen. — Amândauă părțile se vor rula odată.

BURSA

Cursurile devizelor Zürich

Închiderea dela 18 Februarie 1927

Berlin	123.20
Amsterdam	20807.50
New-York	520.—
Londra	2522.1/8
Paris	2038.50
Milane	2255.—
Praga	1540.50
Budapesta	9090.—
Belgrad	913.50
București	302.—
Varșovia	58.05
Viena	7322.50

BUCUREȘTI

Devize

Paris	648.—
Berlin	41.10
Londra	840.—
New-York	173.—
Italia	754.—
Elveția	3334.—
Viena	24.45
Praga	514.—

Valute

Napoleon	690.—
Mărci	40.—
Leva	120.—
Lire otomane	88.—
Lire sterline	840.—
Fr. rancezi	680.—
Fr. elvețieni	33.—
Lire italiene	750.—
Drahme	2.—
Dinari	3.10.—
Dolari	173.—
Marca poloneză	19.—
Cor. austr.	24.—
Cor. ung.	29.—
Cor. cehoslov.	5.10.—

Casa de Păstrare a Județului Arad.

AVIZ

de subseriere de acții.

Adunarea generală ordinară a Casei de Păstrare a Județului Arad din Arad, ținută la 14 Martie 1926, a decis

sporirea capitalului „social dela Lei 6,750.000 la Lei 20,250.000, spor pentru care am obținut aprobarea convenită din partea autorității guvernamentale sub No. 25243/1926.

În scopul executării parțiale a acestui spor de capital urmează să emităm deocamdată 13500 bucăți acțiuni de câte Lei 500 val. nom. pe care le oferim spre subscriere acționarilor noștri în următoarele condițiuni:

1. Pentru fiecare proprietar al unei acțiuni vechi, sau a două semiacțiuni i se asigură de noi dreptul de prioritate la una buc. acție nouă. La exercitarea dreptului de prioritate acțiunile vechi se vor prezenta spre ștampilare.

2. Cursul de emisiune al unei acțiuni noi este de Lei 700 — din care se va adăuga Lei 500 — la capitalul social, iar Lei 200 — la fondul de rezervă al societății. În afară de cursul de emisiune de mai sus, se va mai plăti suma de Lei 25 — de fiecare acție, pentru taxă de acție și spese.

Costul de preluare al unei acțiuni noi cifrându-se total la Lei 725 — conform celor de mai sus, se va achita în întregime odată cu subscrierea respectivă odată cu exercitarea dreptului de prioritate.

Asupra vărsămintelor efectuate vom elibera titluri provizorii, rămânând ca predarea noilor acțiuni contra acestor titluri să se facă mai târziu.

3. Dreptul de prioritate se va putea exercita la casieria institutului nostru în timpul orelor oficiale până la 26 Febr. 1927 inclusive.

4. Proprietarii noilor acțiuni vor beneficia de rezultatul de gestiuni cu începere dela 1 Ianuarie 1927, iar drepturile lor prevăzute în statutele societății vor intra în vigoare după efectuarea integrală a vărsământului.

5. Noile acțiuni vor putea fi subscrise numai de cetățeni romani, conform ord. guvernului.

6. Acționarii cari nu și vor exercita dreptul de prioritate în timpul prevăzut în acest scop, își vor pierde acest drept al lor, rămânând ca Direcțiunea să se îngrijească de plasarea noilor acțiuni rămase nesubscrise — însă nu sub cursul de emisiune.

Arad, la 11 Februarie 1927.

Direcțiunea Casei de Păstrare a Județului Arad.
No. 635

Primăria Municipiului Arad
Serviciul Administrativ

Nr. 4244—1927.

Noi, Primarul municipiului Arad, deliberând asupra cererei a soc. de masă »Bur« din Arad, prin care solicită autorizație pentru aranjarea unei serate de ceaie urmată de dans în scop de binefacere, însă fără taxe de intrare;

Constatând, că solicitanții întrunesc condițiunile cuprinse în art. 5 și respective 6 din Legea pentru reglementarea și controlul apelurilor la contribuția benevolă a publicului;

în baza dreptului acordat nouă prin art. 3 din legea suscitată,

D E C I D E M :

Autorizăm Soc. de masă »Bur« a aranja în Arad, restaurantul »Bun Păstor«, din str. Alexandrescu 1, în ziua de 6 Martie 1927, o serată de ceaie urmată de dans și fără taxe de intrare pentru scopurile de binefacere a societății.

Rezultatul se va constata prin încheierea a două procese verbale de către delegatul societății, împreună cu delegatul primăriei, din care un exemplar se va înainta oficiului nostru, iar al doilea se va păstra în arhiva societății și totodată rezultatul se va publica în ziarul local »Cuvântul Ardealului«.

Prefectura Poliției este rugată a lua măsuri pentru pază și asigurarea ordinii, iar eventualele cheltuieli și spese sunt a se suporta de către societate.

Despre ce avizăm preș. soc., Prefectura poliției și serv. Financiar al municipiului.

Arad, la 16 Februarie 1927.

Primar: Secretar comunal:
(ss) Dr. Angel. (ss) Ștefanuț.
Nr. 630

Dacă vrei să deținezi sau să cini ieftin și să fii servit
ooo conștiincios caută ooo

hala de vin a viticulturii „Minorităților”
aranjată cu gust. Arad, Str. Brătianu No 2. — Vinuri escelente!
Deschis până la ora 12. ooo 511

Cine vrea să cumpere mobilă să-și ia atâtea obiecte și să
cerceteze depozitul fabricii KLUG din Aradul Nou lângă podul Mu-
reșului. ooo 621

Griji, Tăticule!

Stofe școlare, metru Lei 460

Stofă școlară extra-
fină, metru . . . Lei 560

la MUZSAY :: ARAD

vis-a-vis de teatru. (589)

Direcțiunea Uzinelor de Gaz a orașului Arad.

Se află în situație plăcută, ca să servească On. Public cu gaz de calo-
rie înaltă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de pace ieftin a lu-
mina, încălzi, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scălda. Instalațiile
necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri de regie.

Uzinele Comunale Secția gaz aerian:

Arad, Str. Muclu Scevola 9, 11, 13. — Telefon: 27, 25, 16.

Biroul uzinelor

din Str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. public în
ce privesc comenzi etc.

Dacă te dor picioarele sau tălpile nu suferi și nu amâna îngrijii-
rea lor și caută atelierul lui
IOAN RADA pantofar în Arad, Str. Caragiale Nr. 20., care toarnă
imediat modelul în ipsos (gips) și execută și pentru cele mai sufe-
rinzi picioare ghete comode. 279

Imprimeria Județului S. A.

Arad, Str. Gh. Lazar No. 17.

Execută tot soiul de tipărituri aparțină
toare artel tipografice. — Depozit de Im-
:: primate secretariale și advocatiale. ::

Buchete și cununi ocazionale foarte frumoase, flori în dife-
rite variațiuni, asortiment
bogat cu prețuri convenabile **florăria JANOSI,**
ARAD, Str. Eminescu 20-22. ATENȚIE! Firma JANOSI exclusiv
numai în Str. Eminescu 20-22 există. Celelalte cu numele Ja-
nosi folosesc nume fals. 262

Atelierul de broderii, țesături și cusături naționale

al doamnei **Cristina Săbau**

Arad, Strada Gojdu Nr. 17.

Confectionează; Cuverturi de pat, perdele, fețe de masă,
lîngerle etc. Specialități de batiste. Bogat asortiment
de modele artistice pentru brodat. :: Imprimații de
modele pe pânză. 1

Aparate radiofonice cele mai perfecte!!

Toate piesele și accesoriile pen-
tru RADIO. Proiecte și devize de
instalațiuni pentru toate pune-
tele din țară!!

Cereți prospect!

RADIO-Technica, Timișoara

I., Piața Sft. Gheorghe. (559)

Telefon: 3-56.

Haine (blouse) croșetate,
veste, Poulle-uri, ciorapi, mănuși, șaluri
elegante de mătase, tricouri (indispens.)
se capătă pe lângă prețuri convenabile la
SZÁNTÓ, Str. Eminescu 6.
Arad. 245

BECURILE uzate pe lângă su-
praplaire le schimbăm cu nouă,
sticle și obiecte de porțelan spartă
le lipim special, cadre pentru
tablouri și lucrări de sticlărie pe
lângă prețuri ieftine la sticlăria

SCHWARCZ Arad,

lângă biserica izraelită. 844

Szántó și Komlós

Prețurentul de iarnă

Costum p. bărbați dela . 1750 L în sus
Costum p. băieți dela . 1250 L în sus
Costum p. băieți cu pant,
scurți dela . 1050 L în sus
Palton p. bărb. negru dela 2200 L în sus
Palton p. bărb. cu blană . 2600 L în sus
Palton p. bărb. ulst. și
raglan dela . 1850 L în sus
Palton p. băieți ulst. și
raglan dela . 1350 L în sus
Palton p. băieți dela . 850 L în sus
Paltoane de piele dela . 4200 L în sus
Impermiabile (gumă) dela 950 L în sus
Impermiabile p. dame dela 1150 L în sus
Mare asortiment de stoffe din lână din
străinătate. Uniforme pentru școlari după
măsură. Arad, Piața Avram Iancu în
palatul Teatrului. 720

Krón și Vandracssek

și-a mutat biroul din Strada Take Ionescu
(fost Sarossy-ucca) No. 7 a, în Strada Le.
Av. Sava No. 9 (fost Kiss-u). 536

Citiți și răspândiți „Cuvântul Ardealului”!

Baia arteziană

Baia cu aburi pentru
Marți toată ziua s.
d. m. Pentru bărb.
de Marți în toată
Sambătă și după
Baia-va deschisă
ziua de dimineața p.
Hidroterapie, baie
sulfurică și accid car-
femei după masă, la
bărbați înainte de m.

Primăria comunei Șil-

Nr. 188-1927.

Publicațiune.

Primăria comunei Șil-
schide licitație publică pe
15 Martie 1927 la orele
pentru confectionarea alor-
toane de vară, 3 pantal-
vară și 3 părechi de boc-
poliști în condițiunile
pot vedea la biroul notar.
Licitația se va face c.
art. 70-80 din legea c.
tății din legea contab. pu-
Șilindia, la 14 Febr. 1927.

Convocare.

Dnii actionari ai „S-
ARCHITECTURA” Societă-
nimă pentru Studii și Con-
în Arad, sunt convocați la
formitate cu dispozițiunile
din statute în Adunare
ordinară, care se va ține
de 12 Martie 1927 la orele
m, în biroul societății din
cu următoarea ordine de
1. Raportul anual al comi-
de administrație.
2. Raportul comisiei de
praveghere.
3. Aprobarea gestiunii
liului de administrație, ap-
bilanțului și descărcarea co-
de administrație și a comi-
de supraveghere.
4. Hotărîrea asupra res-
țiunii membrilor din comi-
administrație și a comisiei
supraveghere.
5. Modificarea art. 42.
tutelor societății.
6. Propuneri eventuale.
Acționarii cari doresc
parte la adunarea generală
nară, sunt obligați a depu-
niunile lor la locul și în
dicat în art. 14 al statutului
Arad, la 15 Februarie 1927.

Consiliul de Admini-

Architectura Soc. Anon.
Studii și Construcții Arad,
tul, încheiat la 31 Dec.
1926. Activ: Cassa 14.
Efectele 22.830 10, Efecte
cauțiune 973 559-90, Efecte
cupoane 12.000.—, De
4.647.435-43, Edificare în
strucție 8.647.—, Material
construcție 1.416 632.— în
biroului 120.000.—, —
7.215.866-95 Pasiv: Cap-
cial 3.000.000.—, C.
4.079.454-37, Profit în an-
rent 136.412-58, Total 7.215.
— Contul de profit și
încheiat la 31 Decemvrie
Pierdere: Cheltuieli
99 521-34, Cheltuieli de
148.222 38, Dobânzi 10.
Salarii 273 800.—, Chirie
Diferite taxe 32.041.—, Pro-
anul curent 136 412-58,
740.048 65. — Profit: Pro-
la construcții 740.048 65,
740.048 65. — Consiliul de
nistrație. — Examinat și
ordine. — Comisiunea de
veghere.

Dacă aveți nevoie de

ANUNT

modern, efctuos,
cercetați Admini-
oo strația oo

„Cuvântul Ardealului”

din Arad, Strada Romanului Nr. 6.